

A tudományok bűvöletében

Simon Szabolcs és Török Tamás szerkesztésében 2012-ben jelent meg az a Vörös Ottó tiszteletére kiadott köszöntő kötet, melyben a pályatársak, kollégák tanulmányaikkal tisztelik meg és köszöntik a neves magyar nyelvészt, aki többszöri szlovákiai vendégtanári kinevezésénél fogva tiszteletbeli szlovákiai magyarnak tekinthető. A publikáció elején Simon Szabolcs köszönti a jubilánst, kiemeli munkásságának tudományos értékét.

Vörös Ottó kutatási területei közé tartozik mindenekelőtt a dialektológia, a szociolingvisztika és az oktatáspolitikai. A nyelvészet mellett munkássága a határtudományokra is kiterjed, foglalkozik stilisztikai, módszertani kérdésekkel, sőt régi és mai irodalmi szövegek interpretációja sem áll távol tőle. Tanárként Magyarországon kívül is tevékenykedik, szinte az összes szlovákiai magyar felsőoktatási intézményben már volt vendégtanári kinevezése.

Az ünnepelt tiszteletére kiadott kötetben a nyelvészet mellett társadalom- és irodalomtudományi, néprajzi és szociológiai írások is helyet kaptak.

Az írások sorát Vörös Ferenc *A Debnár és a Bednár családnév nyelvföldrajzáról. Az 1720-as és a 2009-es idősík összevetésével* című elemző leírás nyitja. A szociolingvisztika módszertanát alkalmazva nyelvföldrajzi kutatások eredményéről számol be, a két családnév történeti és jelenkori adatainak térbeli tagozódásáról ír. Simon Szabolcs tanulmányának középpontjában a szlovákiai magyar nyelvhasználati sajátosságok egy része áll. *Nyelvtervezés – névtervezés (Személynévhasználat és a szlovákiai magyarok)* korpuszanyagát sajtóanyag, valamint kérdőíves vizsgálat eredményei képezik. Bauko János *Társadalom és névhasználat* című írásában onomasztikai kutatások eredményeiről szól. Kisebbségi környezetben elemzi a név és a társadalom viszonyát, annak kapcsolatrendszerét. *Helységnevek az Ipoly völgyéből* című tanulmánnyal köszönti az ünnepeltet Török Tamás. Kitér a helységnevek vizsgálatának történeti tényezőire is, valamint funkcionális-szemantikai megközelítésből elemzi a helységneveket.

Misad Katalin *Nyelvtörvények tükrében* című írásában a kisebbségi nyelvhasználati jogokkal foglalkozik, alkalmazott nyelvészeti keretben elemzi az 1918-tól megfogalmazott nyelvi, illetve nyelvhasználati jogokat, különös tekintettel a szlovákiai magyarok helyzetére. A

szerző pontosan bemutatja, illetőleg összehasonlítja a kisebbségek nyelvhasználati jogait Szlovákiában, Finnországban és Dél-Tirolban. Sándor Anna tanulmánya – *Egy Nyitra-vidéki nyelvjárás a múltó idó tükrében* – a magyar nyelv és a nyelvjárás helyzetét mutatja be Barslédecen, ahol a nyolcvanas években Vörös Ottó is dialektológiai munkát végzett. Lanstyák István szláv, illetve szlovák eredetű kölcsönszavak előfordulását elemzi nyelvjárási környezetben, azok alak-tani beépülésével foglalkozik (*Az északi magyar nyelvjárásokba beke-rült szláv, illetve szlovák kölcsönszavak alaktani beépülése*).

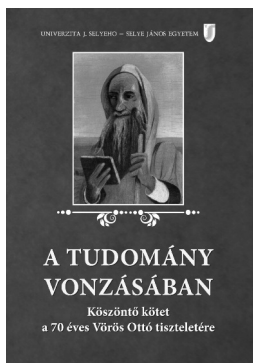
A dialektológiai írások sorát bővíti Presinszky Károly *A csallóközi kalács. Az á előtti asszociatív a-zás nyelvföldrajzi jellemzői a Csallóközben* című tanulmányával. A tipikus nyelvjárási jelenségeket térképek beiktatásával is magyarázza, korpuszvizsgálata több tipikus kifejezésre is kiterjed. Menyhárt József tanulmányában szintén egy csallóközi nyelvi jelenségre fókuszál (*Kis kácsol fúrdik. Egy csallóközi nyelvjárási jelenség vizsgálata*), kiemeli az á utáni asszociatív o-zás jelenségét.

A kötet következő írása műfordítások elméleti kérdéseivel foglalkozik. Lőrincz Julianna *A műfordítások mint szövegvariánsok* című tanulmányában – Anton Popovič elméletére építve – a forrásnyelvi szöveg és a célnyelvi variánsok viszonyát tárgyalja. Lőrincz Gábor tanulmányában a standard és a nyelvjárási formák összetető vizsgálataival foglalkozik (*A nyelvi variativitástól a szóhasadásig. Nyelvjárási és sztenderd alakváltozatok vizsgálata*). Írásában felhasználja a lexi-kográfia, a dialektológia és a szemantika szabályszerűségeit.

A nem nyelvészeti köszöntő írások sorát Kiss Tímea tanulmánya nyitja meg *A Vér és arany kötet isméltéses alakzatainak vizsgálata verselemzések tükrében* címmel. A szerző Ady isméltéses alakzataira, valamint az ellentétpárokra mint szövegszervező erőkre fókuszál. Szabó András *Homályos kezdetek. Új megfontolások Károlyi Gáspár életrajzának első szakaszáról* című írásával köszönti Vörös Ottót. Az életrajzszerű tanulmány Károlyi életének legfontosabb állomásairól tudósít. Vas Kinga a mesék gyermekkorban betöltött szerepét elemzi írásában, kitér a meseolvasás lélektani mutatóira (*Pár gondolat a meseolvasás fontosságáról*).

H. Nagy Péter az animációs filmek technikai oldalát vizsgálja, *Az animáció néhány mesterművének titka. Shrek, WALL.E, Rango* című tanulmányával a modern médiatudományi vizsgálatok sorát bővíti. Mediális komponenseket emel ki, melyek meghaladják egy-egy befogadói réteg horizontját. A kötet következő írása Tózsér Árpád költészetének fontosabb elemeit tárgyalja. Keserő József elemzésében (*Szélmalom a skanzenben. Tózsér Árpád költészetéről, különös tekintettel a Légygökerek című kötetre*) a versek kontextualizálásáról, az újírások jelenségéről értekezik.

Gyurgyík László írása – *Kik vagytok, ismeretlenek?* – népszámlálási adatokról, azok módszertani megközelítéséről szól. A szerző főként nemzetiségi adatokkal dolgozik. Liszka József tanulmányában Arany A. László munkásságával foglalkozik, pontosabban egy pony-

vaballada közép-európai kontextusban betöltött szerepét elemzi (*Nagy Mária Celli leány. Adalékok egy zoborvidéki ponyvaballada közép-európai összefüggéseihez*). A köszöntő tanulmányok sorát Tóth Etelka írása zárja. *Egy virtuális ország lakóinak nyelvhasználatáról* című írásában a digitális kommunikáció adta lehetőségeket tárgyalja, kiemeli az elektronikus nyelvhasználat adta lehetőségeit. A felmérések eredményeit diagramokkal mutatja be.

Szép és jelentős életútjának ezen állomásán szeretetük és megbecsülésük jeleként kollégái és barátai e kötettel köszöntik Vörös Ottót. Születésnapja alkalmából Isten éltesse még sokáig!

A tudomány vonzásában. Köszöntő kötet a 70 éves Vörös Ottó tiszteletére, szerk. SIMON Szabolcs – TÖRÖK Tamás, Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom, 2012.

Tilos, 2012. Akрил, vászon, 30 x 40 cm

